

SPOLNA SESTAVA PREBIVALSTVA V MESTU MARIBOR (Z OZIROM NA STARANJE PREBIVALSTVA)

Uroš Horvat

Dr., profesor geografije in zgodovine, docent
Oddelek za geografijo
Filozofska fakulteta
Univerza v Mariboru
Koroška cesta 160, SI-2000 Maribor, Slovenija
e-mail: uros.horvat@um.si

UDK: 911.3:314

COBISS: 1.01

Izvleček

Spolna sestava prebivalstva v mestu Maribor (z ozirom na staranje prebivalstva)

Avtor najprej predstavi dejavnike, ki vplivajo na neravnotežje v spolni sestavi na globalni ravni ter nato predstavi razmere v Sloveniji in v večjih slovenskih mestih. Pri analizi spolne sestave prebivalstva izpostavlja indeks feminitete, ki sodi med tiste kazalnike spolne sestave, ki dobro nakazujejo tudi nekatere prebivalstvene značilnosti, ki so posledica staranja prebivalstva, zmanjšanja rodnosti pa tudi položaja žensk v družbi. V nadaljevanju analizira demografske razmere v 38 krajevnih skupnostih v mestu Maribor in poveže proces staranja prebivalstva s spolno sestavo. Ugotavlja povečanje deleža starejšega prebivalstva, ki ga v večini predstavljajo upokojene samske ženske, ki prejemajo relativno nizke pokojnine za preteklo delo v industrijskih velikanih v Mariboru. Zato ta območja, v katerih živijo večinoma ostareli delavci iz nekdanjih industrijskih con opredeli tudi kot območja z največjo koncentracijo ene najbolj ranljivih skupin prebivalstva in območja z relativno najvišjo stopnjo tveganja (v večini primerov prikrita) revščine v Mariboru.

Ključne besede

demografski razvoj, spolna sestava prebivalstva, indeks feminitete, staranje prebivalstva, Maribor, Slovenija

Abstract

Sex structure of the population in the city of Maribor – regarding of ageing of population

The author first presents the factors that influence on the imbalance in the sex structure of the population at the global level, and then presents the situation in Slovenia and in major Slovenian cities. In the analysis is mainly used the index of femininity. It's one of the indicators, which shows well some of the main population characteristics that result from the aging of the population, and also the decrease in fertility as well as the position of women in society. In the following, he analyzes the demographic situation in 38 local communities in the city of Maribor, and connects the process of aging of the population with differences in sex structure. He finds an increase in the share of the elderly population, which is mostly represented by retired single women who receive relatively low pensions for past work in industrial giants in Maribor. Consequently, this areas are also the areas with the highest concentration of one of the most vulnerable population groups and the areas with the highest level of risk (in most cases hidden) of poverty in Maribor.

Keywords

demographic development, sex structure of the population, index of femininity, Maribor, Slovenia

Uredništvo je članek prejelo 20. 8. 2018

1. Uvod in metodologija

Spol je eden od osnovnih demografskih znakov in zaradi tega pomemben za študij mnogih značilnosti prebivalstva (Malačič 2006, 18). Predvsem je povezan s procesi, ki vplivajo na rodnost, umrljivosti in migracije (Dudley et al 2010, 2). Rezultate opredelitve glede na spol izražamo s spolno sestavo prebivalstva, ki prikazuje številčno razmerje med moškim in ženskim prebivalstvom.

Najbolj pogosto se spolna sestava prikazuje z naslednjimi kvantitativnimi kazalniki:

- delež moških in delež žensk v skupnem številu prebivalcev,
 - indeks maskulinitete, ki prikazuje število moških na 100 (ali 1000) žensk (izračunamo ga tako, da količnik med številoma moških in žensk pomnožimo s 100 oziroma 1000),
 - indeks feminitete, ki prikazuje število žensk na 100 (ali 1000) moških (izračunamo ga tako, da količnik med številoma žensk in moških pomnožimo s 100 oziroma 1000).
- Vsi kazalniki se lahko izračunavajo za celotno populacijo oziroma njene posamezne dele. Pri geografskih obravnavah so v večji meri izpostavljeni posamezni starostni kontingenti prebivalstva, med katerimi izstopajo starostno obdobje ob rojstvu, 0-4 leta (majhni otroci) ter obdobje z osebami v starosti 65 let in več. Indeks maskulinitete se pogosteje uporablja za prikaz razmerja med spoloma ob rojstvu, indeks feminitete pa za prikaz razmerja v najstarejših starostnih kontingentih.

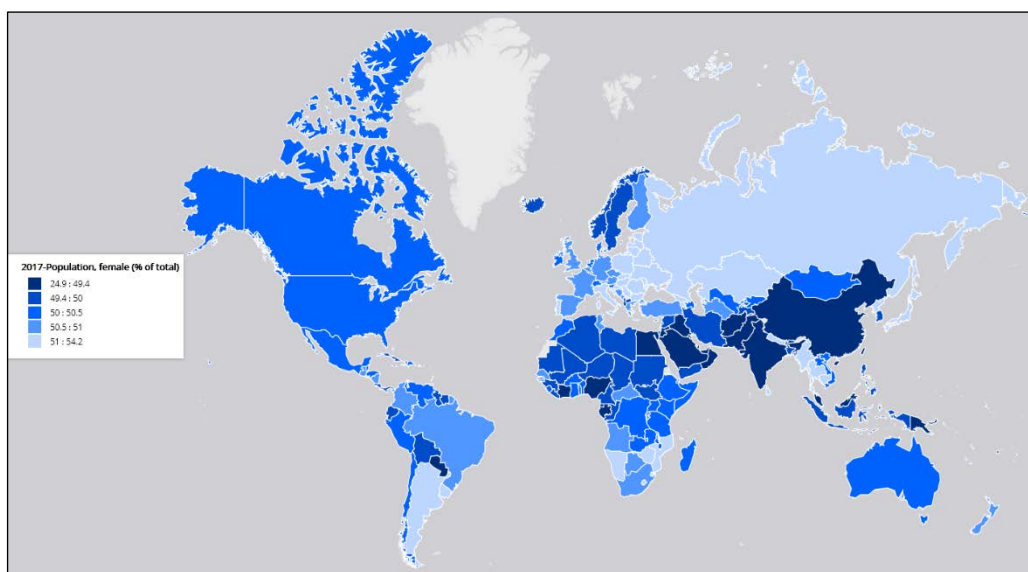
V celotni populaciji na svetu je razmerje med obema spoloma precej izenačeno (1:1), vendar pa podrobni podatki kažejo, da je nekoliko bolj zastopano prebivalstvo moškega spola. V obdobju med letoma 1960 in 2017 se je po podatkih World Bank Open Data (Medmrežje 1) delež ženskega prebivalstva znižal z 49,98 % (v letu 1960) na 49,56 % (v letu 2017), kar pomeni, če podatke izrazimo z indeksom maskulinitete, da je v letu 2017 na svetu živelo 101,8 moških na 100 žensk. Čeprav se povprečno rodi nekaj več dečkov kot deklic (povprečno med 103 do 105 dečkov na 100 deklic), pa pride v celotni populaciji do uravnoteženja njihovega števila, na kar vpliva predvsem povprečno krajša življenjska doba moških. Slednja je v veliki meri lahko tudi posledica njihovega bolj tveganege načina življenja (npr. pogostejše umiranje v vojnah, prometnih nesrečah, pri delu, samomori, itd.).

Na spolno sestavo prebivalstva vplivajo različni biološki dejavniki, ki v veliki meri presegajo raziskovalno področje geografije, zato pa so za geografska raziskovanja toliko bolj zanimivi okoljski, socialni in družbeno-ekonomski dejavniki, ki lahko bistveno vplivajo na pojav neravnovesij v spolni sestavi prebivalstva. Med slednjimi so v različnih raziskavah izpostavljeni predvsem vojni dogodki, ki lahko vključujejo tudi t. i. namerne gendercide, t. j. načrtno uničenje pripadnikov določenega spola (Horvat 2006, 15), t. i. infanticidi, ki zajemajo detomore in namerno zapostavljanje otrok določenega spola (v nekaterih primerih v manj razvitih državah npr. bolne deklice ne dobijo enakovredne oskrbe kot dečki), staranje prebivalstva (zlasti v razvitih državah), v zadnjih desetletjih pa se veliko razpravlja tudi o vplivanju na rojevanje otrok z izbiro spola (t. j. s selektivnimi splavi zarodkov različnega spola), idr. Na medregionalni ravni imajo lahko velik vpliv tudi migracije prebivalstva (zlasti ekonomske migracije iz manj razvitih v bolj razvita območja, v katere je vsaj v prvi fazi bolj vključeno mlajše aktivno moško prebivalstvo).

Zaradi vpliva različnih družbenih pojavov se lahko ravnotežje v spolni sestavi prebivalstva marsikje poruši. Spolna sestava prebivalstva je zelo odvisna od razvitosti države. Tako v razvitih državah več kot polovico prebivalstva predstavljajo ženske

(zaradi staranja prebivalstva in daljšega pričakovanega trajanja življenja žensk), medtem ko v nekaterih državah v razvoju in v najmanj razvitih državah (od severne Afrike in Bližnjega vzhoda ter od Indije do Kitajske) več kot polovico prebivalstva predstavljajo moški. Če je razlika v deležu obeh spolov velika, lahko to sproži pomembne spremembe pri obnavljanju prebivalstva in njegovi sestavi. Neizenačenost lahko ovira sklepanje zakonskih zvez, rodnost in zmanjšuje naravni prirast, vse to pa lahko škodi tudi ekonomskemu razvoju prizadetih območij (Perko 1998, 152).

Vpliv staranja prebivalstva na spolno sestavo je očiten predvsem v razvitih državah sveta, v katerih so deleži ženskega prebivalstva večinoma višji od 50 %. V teh državah imajo ženske daljše pričakovano trajanje življenja za okoli 6 let, medtem ko je ta razlika v prid žensk v najmanj razvitih državah sveta le okoli 3 leta (Medmrežje 2). Podatki World Bank Open Data (Medmrežje 1) kažejo, da je v letu 2017 znašal delež ženskega prebivalstva v Evropi in osrednji Aziji 51,5 %, medtem ko je bil v najmanj razvitih državah sveta (po klasifikaciji OZN) 50,2 %. Nižji od 50 % je bil v t. i. arabskih državah (48,2 %) in v državah južne Azije (48,5 %) Med prvimi izstopajo zlasti t. i. zalivske države, v katerih se deleži ženskega prebivalstva gibljejo pod 35 %, v nekaterih celo pod 25 % (npr. v Katarju 24,9 %, ZAE, 27,6 %, Omanu 34,2 %). Tovrstne razmere so posledica priseljevanja večinoma moške delovne sile, saj so te države v zadnjih desetletjih doživele velik gospodarski razvoj. K tej razlagi pritrjuje tudi dejstvo, da so se deleži ženskega prebivalstva v imenovanih državah še v letu 1960 gibali med 43 in 50 % (Medmrežje 1).

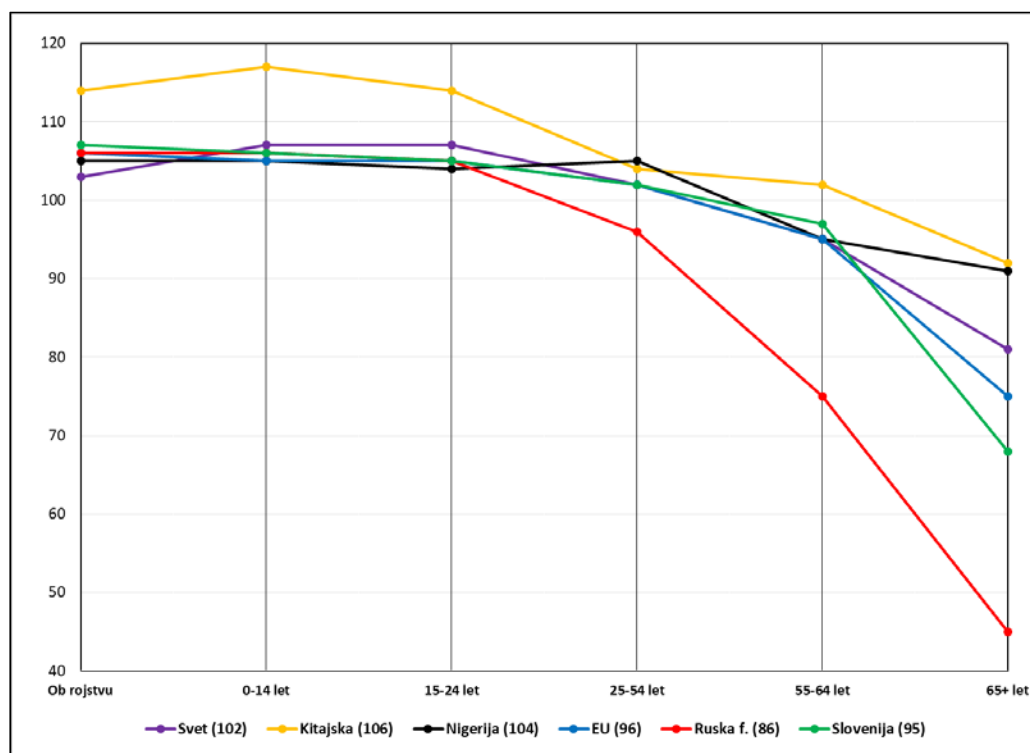

Slika 1: Delež ženskega prebivalstva v celotni populaciji po državah v letu 2017.
Vir: World Bank Open Data (Medmrežje 3).

Z nekoliko nižjimi deleži ženskega prebivalstva v celotni populaciji izstopajo tudi nekatere države južne in vzhodne Azije, med katerimi je potrebno omeniti Indijo (48,2 % ženskega prebivalstva) in Kitajsko (48,5 %). Za obe državi številni avtorji kot enega od možnih vzrokov za nižji delež ženskega prebivalstva navajajo tudi selektivne splave ženskih zarodkov, ki jih je omogočilo zgodnje odkrivanje spola zarodka z UZ pregledom. Želja po moškem potomcu je še posebej izrazita v Indiji (saj to prinaša

doto v družino), na Kitajskem pa je bila med letoma 1979 in 2015 uveljavljena politika enega otroka, in tudi tu je bil bolj zaželen moški potomec.

Študije kažejo, da je v razvitih državah Evrope in Severne Amerike razmerje med spoloma ob rojstvu otrok okoli 106 fantov na 100 deklic (Grech et al 2002, 1010). Za leto 2016 podatki World Bank Open Data (Medmrežje 3) v večini držav kažejo vrednosti med 103 - 107 rojenih dečkov na 100 rojenih deklic. Od te vrednosti odstopa le nekaj držav. Najvišjo vrednost indeksa maskulinitete ob rojstvu izkazuje Kitajska (115 rojenih dečkov na 100 rojenih deklic), sledijo Azerbajdžan in Armenija (113) ter Indija (111). Vrednosti za Kitajsko so se v zadnjih dveh desetletjih celo nekoliko znižale, saj podatki v 90. letih prejšnjega stoletja kažejo na vrednosti okoli 117 rojenih dečkov na 100 rojenih deklic (Guanyu 2004, 12). Posledično je v obeh največjih državah po številu prebivalcev na svetu prišlo do precejšnjega neravnovesja v spolni sestavi. Nekateri viri ocenjujejo, da je bilo v letu 2010 na Kitajskem v starostni skupini 0-19 let okoli 25 milijonov več fantov kot deklet, v Indiji pa okoli 12,6 milijonov.

Slika 2: Indeks maskulinitete na svetu in v izbranih državah po starostnih skupinah in skupaj (v oklepaju ob imenu) v letu 2017.

Vir Podatkov: CIA World Factbook (Medmrežje 4).

Umrljivost dojenčkov je v večini delov sveta višja pri dečkih kot pri deklicah. Nekateri avtorji to pojasnjujejo z genskimi in biološkimi razlikami, saj naj bi bili dečki biološko šibkejši in bolj dovzetni za bolezni in prezgodnjo smrt.

Kljub temu, da statistični podatki kažejo, da se v povprečju rodi več dečkov kot deklic in ima moško prebivalstvo rahlo prednost v številčnosti v celotni populaciji, pa se v

starosti 40 let in več večina prebivalstva počasi prevesi na žensko polovico. V starejših starostnih obdobjih se tako, zaradi večje umrljivosti moških, v populaciji povečuje delež žensk in presežek žensk v najstarejšem starostnem kontingentu lahko znaša tudi 20 % in več.

Podatki, ki obravnavajo vpliv starosti na spolno sestavo, kažejo, da ima indeks maskulinitete svetovnega prebivalstva v starostni skupini med 25 in 54 let vrednost 102, nato pa se v skupini med 55 in 64 let zmanjša na 95 in v skupini nad 65 let na 81 (kar predstavlja 81 moških na 100 žensk v navedeni starostni skupini) (Medmrežje 4). Zaradi večjega deleža starejšega prebivalstva imajo razvite države vrednosti indeksa maskulinitete še nižje (npr. države EU v povprečju 75, Slovenija 68). Zanimiv je tudi primer Ruske federacije, v kateri se, zaradi visoke smrtnosti moškega prebivalstva in razlike v pričakovanem trajanju življenja, ki znaša kar 11,8 let v škodo moških (Medmrežje 4), v najstarejši starostni skupini prebivalstva v tej državi indeks maskulinitete zniža celo na vrednost 45. To pomeni, da živita v državi v starosti nad 65 let več kot 2 ženski na 1 moškega prebivalca.

2. Spolna sestava prebivalstva v Sloveniji

Slovenija je glede na razmerje med številom moških in žensk dokaj uravnotežena država. Seveda pa, podobno kot v številnih drugih razvitih državah, ki so podvržene procesu staranja prebivalstva, tudi v Sloveniji živi nekoliko več žensk kot moških.

Dejansko je bilo v Sloveniji ob vseh popisih prebivalstva nekoliko bolj zastopano žensko prebivalstvo. Sorazmerno največ moškega prebivalstva je bilo leta 1880, ko je bil njegov delež 48,8 %, najmanj pa leto 1948, ko je bil njihov delež, zaradi umrlih v 2. svetovni vojni, komaj 46,9 % (Perko 1998, 152). V zadnjih desetletjih 20. stoletja se je razmerje med številom moških in žensk ustalilo pri okoli 49 % moških in približno 51 % žensk, po letu 2011 pa se počasi približuje 50 % na obeh straneh. V letu 2018 je še vedno nekoliko bolj zastopano žensko prebivalstvo (50,3 %).

Preglednica 1: Delež prebivalstva po spolu v Sloveniji ter indeks feminitete.

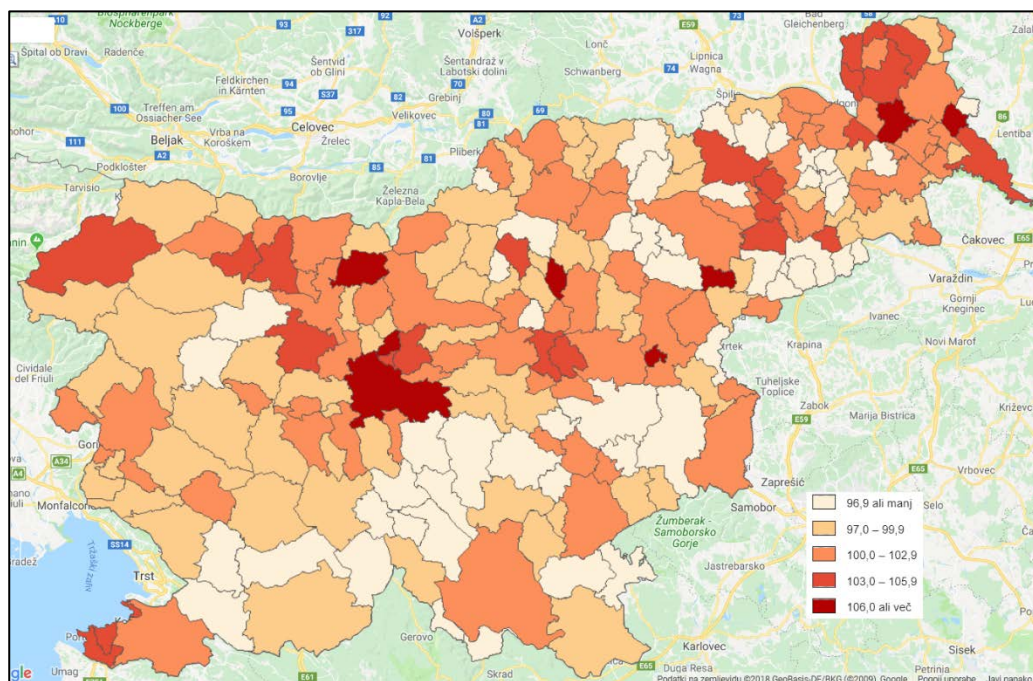
Leto	1961	1971	1981	1991	2002	2011	2018
% moških	47,8	48,4	48,6	48,5	48,8	49,5	49,7
% žensk	52,2	51,6	51,4	51,5	51,2	50,5	50,3
Indeks feminitete	109,2	106,6	105,9	106,4	104,9	102,1	101,2

Vir: SURS, 2018.

Perko (1998, 152) navaja, da je ob popisu prebivalstva leta 1991 znašala vrednost indeksa feminitete 106,4, kar pomeni, da je na 100 moških živelo 106,4 žensk oziroma, da je število žensk za dobrih 60.000 presegalo število moških. Pri mestnem prebivalstvu je bil delež moških 47,7 % in žensk 52,3 %, pri podeželskem pa so bile razlike manjše, saj je bil delež moških 49,2 % in žensk 50,8 %. Na splošno je bilo v večjih naseljih več ženskega, v manjših pa več moškega prebivalstva.

Če primerjamo podatke za posamezne regije, je bil leta 1991 delež moških z 51,5 % največji na Gorjancih, žensk pa z 52,6 % v Ljubljanski kotlini. Moški so prevladovali v tretjini naselij v Sloveniji. Delež moških se je večal s slabšanjem naravnih razmer in je bil najvišji v višje ležečih naseljih alpskega in dinarskega sveta. To so večinoma odročnejša območja, kjer so se kmečka dekleta poročila in odselila v večje kraje, kmetije pa so prevzeli samski gospodarji (Perko 1998, 152).

Ob popisu leta 2011 je znašal indeks feminitete 102,1 in se še postopoma zmanjšuje, saj je leta 2018 znašal le 101,2 in je bil najnižji po drugi svetovni vojni. Med statističnimi regijami z najvišjim vrednostmi izstopajo Osrednje-slovenska (103,9), Pomurska (103,1), Zasavska (102,5) in Obalno-kraška regija (102,0). Med občinami pa so z najvišjimi vrednostmi zastopane občine Murska Sobota (111,0), Dobrovnik (108,2), Dobje (108,0), Mengeš (107,7), Preddvor (107,2) in Ljubljana (107,1). Občina Maribor je na 20. mestu z vrednostjo 104,1 (Medmrežje 5). Izstopajo predvsem občine, ki imajo tudi višji delež starejšega prebivalstva.

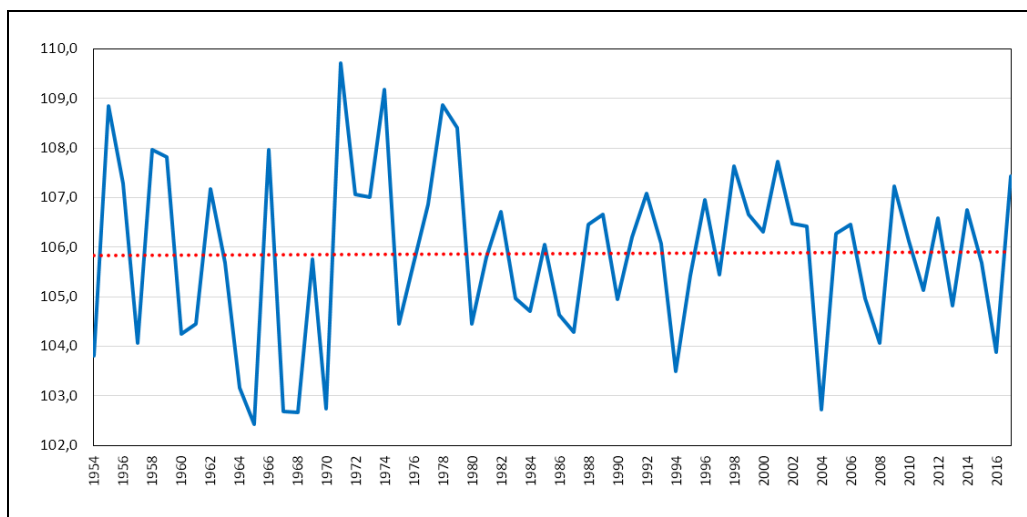
Slika 3: Indeks feminitete po občinah v Sloveniji v letu 2018.

Vir: SURS - STAGE, 2018.

Tudi v Sloveniji se rodi več dečkov kot deklic. V povprečju po letu 1954 znaša razmerje med rojenimi otroci okoli 106 dečkov na 100 deklic in v zadnjih desetletjih variira med 105 in 107 dečkov na 100 deklic na leto (Medmrežje 6).

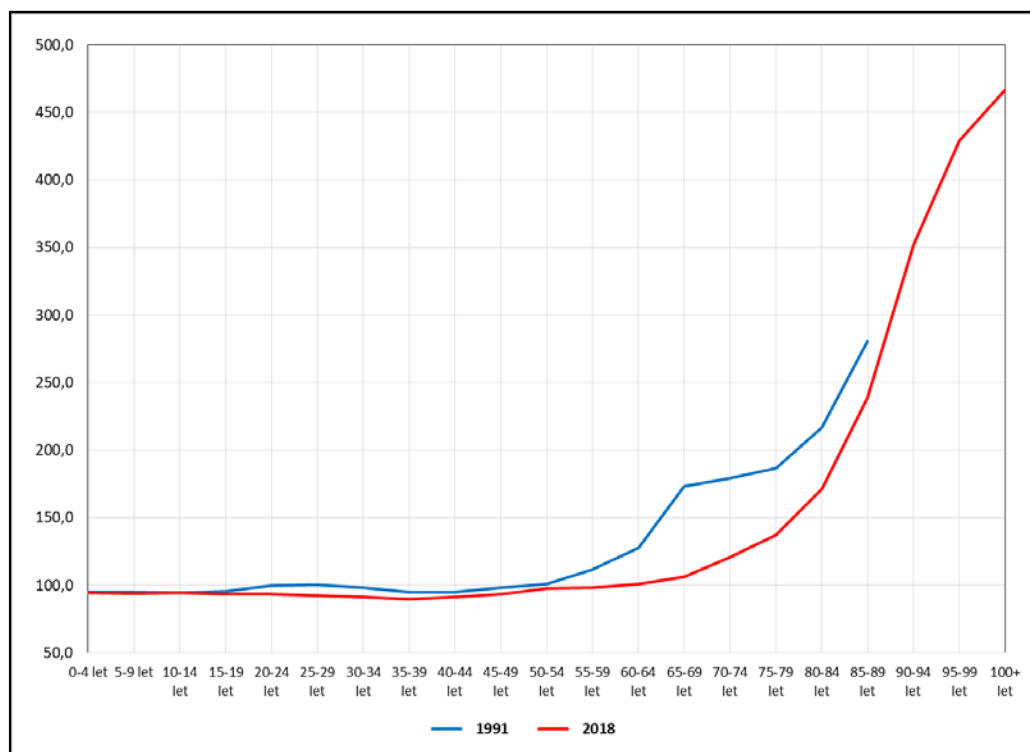
V letu 2018 je bilo moško prebivalstvo po posameznih starostnih skupinah zastopano z večjim številom vse do starosti 59 let (v letu 1991 je to veljalo za prebivalstvo v starosti do 49 let). Indeks feminitete je bil najnižji v starostni skupini od 35 do 39 let (89), v ostalih do 59 let pa se je gibal v vrednostih med 90-95 (Medmrežje 7).

V starostnih skupinah nad 60 let (v letu 1991 nad 50 let) pa začnejo v populaciji Slovenije prevladovati ženske. Do starosti prebivalstva do 79 let se indeks feminitete počasi povečuje do vrednosti 137, nato pa naglo raste, saj se hitro povečuje tudi delež ženskega prebivalstva. Povprečna starost umrlih moških v Sloveniji (v letu 2016) je bila namreč 73,0 let, medtem ko žensk 81,4 let (Medmrežje 8). Tako npr. v Sloveniji živi v starosti okoli 80 let približno dvakrat več žensk kot moških, v starosti 90 let približno trikrat več, v starosti nad 95 let pa štirikrat več.

Slika 4: Indeks maskulinitete živorojenih otrok v Sloveniji med letoma 1954 in 2017 (s trendom)

Vir: SURS, 2018 (Medmrežje 6).

Slika 5: Indeks feminitete prebivalstva Slovenije v letu 1991 in 2018 po petletnih starostnih skupinah.

Vir: SURS, 2018 (Medmrežje 7).

3. Spolna sestava prebivalstva v Mariboru in večjih slovenskih mestih

Pelc (2015, 178) v svoji analizi ugotavlja, da spolna sestava prebivalstva v večjih mestih v Sloveniji ob popisu prebivalstva v letu 2011 kaže, da je indeks feminitete manjši od 100 le v Velenju, med srednje velikimi mestnimi območji pa je bilo število moških in žensk skoraj izenačeno le v Izoli in na Jesenicah. Najvišje indekse feminitete so imela mestna območja z zelo velikimi deleži starega prebivalstva, saj v višjih starostnih skupinah močno prevladujejo ženske.

Preglednica 2: Delež starejšega prebivalstva (65 let in več) in indeks feminitete v različnih starostnih skupinah prebivalstva v večjih mestih v Sloveniji.

Leto	2002			2018			
	% preb. 65+ let	Indeks feminitete skupaj	Indeks feminitete 65+ let	% preb. 65+ let	Indeks feminitete skupaj	Indeks feminitete 65+ let	Indeks feminitete 80+ let
Ljubljana	15,6	110,9	170,0	19,2	107,3	149,0	195,9
Maribor	17,3	111,3	178,3	22,3	104,5	149,7	217,3
Celje	15,4	109,0	172,8	19,6	100,5	149,5	217,6
Kranj	13,9	108,4	183,2	18,7	102,2	149,7	214,4
Koper	16,4	104,8	154,1	21,2	106,4	150,2	223,4
Velenje	8,7	100,0	144,7	17,0	99,2	122,7	176,1
Novo mesto	13,1	109,0	161,9	19,0	106,2	156,8	216,8
Ptuj	14,3	109,5	186,6	22,0	102,7	149,8	243,9
Nova Gorica	15,6	107,9	172,3	21,7	111,5	167,0	256,3
Murska Sobota	13,4	113,5	183,2	24,4	116,5	148,3	208,7
Slov. Gradec	12,5	109,8	162,1	20,6	107,4	151,6	232,8
Slovenija	14,7	104,9	169,0	19,4	101,2	137,1	209,7

Vir: SURS, 2018.

Med večjimi slovenskimi mesti je mesto Maribor v prejšnjih desetletjih izkazovalo najbolj neugodno starostno sestavo prebivalstva. Med letoma 1981 in 2011 je izstopalo z najmanjšim deležem mladega prebivalstva (v starosti 0-14 let), najvišjim deležem starejšega prebivalstva (v starosti 65 let in več) ter posledično najvišjim indeksom staranja (razmerjem med starejšim in mlajšim prebivalstvom) in povprečno starostjo prebivalstva (Horvat 2017, 87). Zaradi staranja prebivalstva je imelo mesto ob popisu prebivalstva leta 2002 tudi enega najvišjih indeksov feminitete (111,3) med večjimi slovenskimi mesti.

Podatki za leto 2018 kažejo nekoliko spremenjeno stanje. Mesto Maribor ima še vedno enega od dveh najvišjih deležev starejšega prebivalstva v starosti 65 let in več (22,3 %) in zaostaja le za Mursko Soboto (kjer znaša ta delež 24,4 %). So ga pa z višjimi indeksi feminitete prehitela nekatera druga srednje velika slovenska mesta, ki v zadnjem desetletju izkazujejo izrazito staranje prebivalstva (kot so npr. Murska Sobota, Nova Gorica, Slovenj Gradec). Na to kažejo tudi podatki o indeksu feminitete za prebivalstvo v starosti 65 let in več, ki so najvišji v Novi Gorici (167,0) in Novem mestu (156,8) ter za prebivalstvo v starosti 80 let in več, ki so najvišji v Novi Gorici (256,3) in na Ptuj (243,9).

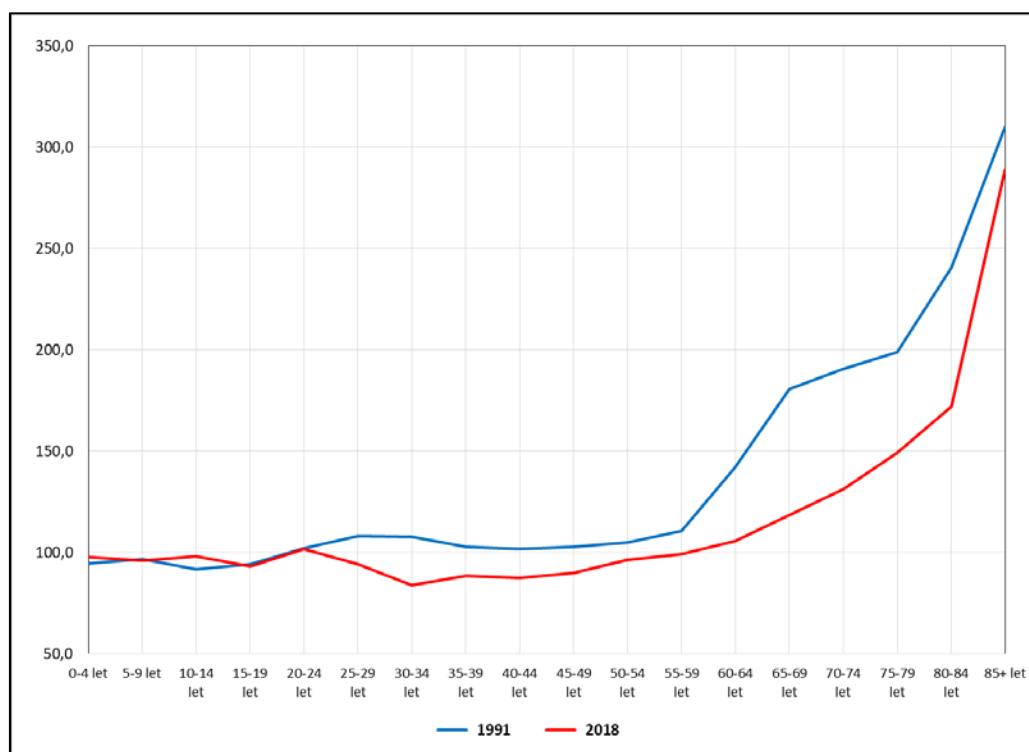
Indeksi feminitete za prebivalstvo v starosti 65 let in več so višji od slovenskega povprečja v vseh večjih slovenskih mestih, razen v Velenju, za prebivalstvo v starosti 80 let in več pa prav tako, razen v Velenju, Ljubljani in Murski Soboti. V Mariboru znaša prvi indeks 149,7, drugi pa 217,3. Oba sta v območju povprečnih vrednosti za večja slovenska mesta.

Preglednica 3: Indeks feminitete in presežek števila žensk nad moškimi po petletnih starostnih skupinah prebivalstva v mestu Maribor v letu 1991 in 2018.

Leta starosti	Leto	Skupaj	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
Indeks feminitete	1991	112	95	97	92	94	102	108	108	103	102
	2018	105	98	96	98	93	102	94	84	89	87
Presežek št. žensk	1991	5775	-138	-107	-302	-219	74	308	299	122	66
	2018	2102	-48	-85	-32	-135	52	-156	-555	-415	-438

Leta starosti	Leto	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Indeks feminitete	1991	103	105	111	142	181	191	199	241	310
	2018	90	96	99	106	119	131	149	172	289
Presežek št. žensk	1991	105	152	318	1028	1406	857	817	618	386
	2018	-317	-129	-28	182	537	660	788	835	1386

Vir: SURS, 2018.

Slika 6: Indeks feminitete prebivalstva v mestu Maribor v letu 1991 in 2018 po petletnih starostnih skupinah.

Vir: SURS, 2018 (Medmrežje 7).

Analiza indeksov feminitete po posameznih starostnih skupinah oziroma petletnih starostnih kontingentih v mestu Maribor kaže pomembno razliko med razmerami v letu 1991 in 2018. Leta 1991 je v Mariboru živel 5.775 več žensk kot moških in so v populaciji začele prevladovati že v starostni skupini 20-24 let. Presežek žensk je najverjetneje odražal tudi pomembno navezanost mariborske industrije tistega časa na žensko delovno silo. V nižjih starostnih skupinah je bil presežek žensk največji v

skupini med 25-34 letom starosti (več kot 300 več žensk kot moških v petletni starostni skupini) in se je nato začel povečevati zopet po 60 letu starosti. Zaradi krajše pričakovane življenjske dobe moških je bil največji v starosti med 60-69 let (več kot 1.000 več žensk kot moških v petletni starostni skupini), medtem ko je v starostni skupini 85 let in več živelo le 386 več žensk kot moških. Vendar pa, če poenostavimo, sta v starosti 75 let živeli v Mariboru 2 ženski na 1 moškega, v starosti 85 let in več pa 3 ženske na 1 moškega. Razmere za leto 2018 kažejo pomembne spremembe. Odražajo vpliv podaljševanja življenjske dobe moških ter vpliv staranja prebivalstva med obema obravnavanima obdobjema. Presežek žensk v skupni populaciji se je zmanjšal na okoli 2.100 oseb in moški predstavljajo več kot polovico prebivalstva vse do starosti 55-59 let (z izjemo v starosti 20-24 let). Ženske začnejo prevladovati šele v petletnih starostnih skupinah po 60. letu starosti, močneje pa se njihov presežek poveča po 70. letu starosti. Zaradi daljše pričakovane življenjske dobe moških (v primerjavi z letom 1991) se presežek števila žensk začne povečevati šele po 75 letu starosti in je najvišji v populaciji v starosti 85 let in več (za 1.386 žensk), ko v tej starosti živijo v mestu skoraj 3 ženske na 1 moškega.

4. Spolna sestava prebivalstva (v povezavi s starostno sestavo) po krajevnih skupnostih v mestu Maribor

Pred desetletjem je Horvat (2007, 81-101) podrobno analiziral starostno sestavo prebivalstva po krajevnih skupnostih v mestu Maribor v obdobju med letoma 1981 in 2002 in nato leta 2017 tudi za leto 2015 (Horvat 2017, 85-108). Zaradi kontinuitete raziskave so bili tudi podatki o spolni sestavi prebivalstva s pomočjo SURS analizirani po istih prostorskih enotah, to je po krajevnih skupnostih. Mesto je bilo namreč do leta 1994 razdeljeno na 38 krajevnih skupnosti (KS), nato pa so ga razdelili na 11 mestnih četrti (MČ). V analizi so bile meje krajevnih skupnosti prirejene območju mesta, zato so bila iz obrobni KS izločena sosednja naselja: iz KS-11 Počehova naselje Počehova, iz KS-9 P. Voranc naselje Vinarje, iz KS-12 Košaki naselje Pekel, iz KS-14 Melje naselje Meljski Hrib, iz KS-38 J. Lacko naselje Dogoše in iz KS-37 T. Čufar naselje Zrkovci. Popolne pokritosti mej med območjem mesta ter območjem KS in MČ ni bilo mogoče zagotoviti, zato se seštevek števila prebivalcev po KS nekoliko razlikuje od podatkov za celotno naselje, ki ga objavlja SURS (do razlike je prišlo predvsem v obrobni KS). V preglednici so poleg krajevnih skupnosti navedena tudi imena sedanjih mestnih četrti, katerih meje se bolj ali manj pokrivajo z mejami KS, oziroma posamezne MČ zajemajo več KS. Številke KS v preglednici so enake tudi na kartah.

Podatki o starostni sestavi prebivalstva za leto 2015 kažejo na intenzivno staranje prebivalstva v vseh delih mesta, saj se je delež starejšega prebivalstva (v starosti 65 let in več) zvišal na več kot 20 % v kar 21 krajevnih skupnostih, v 6 pa se je gibal celo med 27–30 % (Horvat 2017, 96). Med krajevnimi skupnostmi v centru mesta na levem bregu z najvišjim deležem izstopata KS-4 I. Cankar (27,8 %) in KS-9 P. Voranc (27,7 %). Na desnem bregu je največje povečanje deleža starejšega prebivalstva opazno v MČ Tabor in MČ Pobrežje, kjer so izstopale krajevne skupnosti z večinsko izgrajenimi stanovanjskimi soseskami v 50., 60., 70. in 80. letih 20. stoletja v bližini industrijskih območij, v katerih prevladujejo t. i. delavska stanovanja (npr. na območju starejšega dela Tabora do naselja Jugomont ter v Z delu Tezna in Pobrežja, npr. Greenwich) in v katerih ni bilo novih stanovanjskih gradenj v zadnjem desetletju. Za tovrstna stanovanja je značilna relativno majhna površina (med 45–55 m²), kar ima za posledico, da se je iz stanovanj v odselila generacija odraslih otrok, zato so demografske razmere v tem delu Maribora najslabše. Kot ugotavlja Horvat (2006, 57) sta že takrat v posameznem stanovanju živeli v povprečju manj kot 2 osebi; večinoma

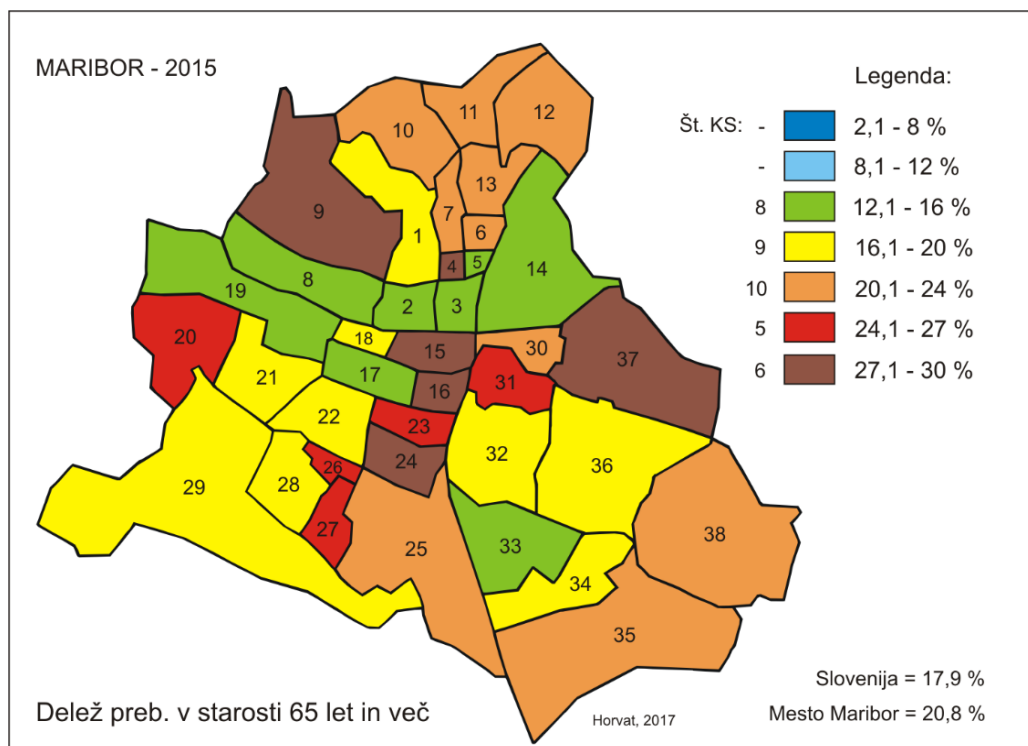
starejši. Z najvišjimi deleži starejšega prebivalstva (med 27-30 %) so izstopale nekatere KS na območju MČ Magdalena (KS-15 M. Pijade in KS-16 M. Zidanšek), MČ Tabor (KS-24 J. Flander), MČ Nova vas (KS-26 Proletarskih brigad) in MČ Pobrežje (KS-37 T. Čufar, KS-31 A. Majerič). Zanimivo je, da je npr. KS-17 J. Polak (v MČ Magdalena) imela leta 1981 najvišji delež starega prebivalstva v mestu (18,2 %), zaradi popolne revitalizacije tega območja in novozgrajene stanovanjske soseske pa je imela v letu 2015 najnižjega (12,3 %).

Preglednica 4: Osnovni podatki starostne in spolne sestave prebivalstva in indeks feminitete po krajevnih skupnostih v mestu Maribor v letu 2015.

Št. KS	Krajevna skupnost	Mestna četrt	% preb. 0-19 let	% preb. 65+ let	Indeks staranja	Indeks feminitete skupaj	Indeks feminitete do 14 let	Indeks feminitete 65+ let
1	Ob parku	Center	15,1	16,5	182	109,6	90,4	154,1
2	Rotovž	Center	16,5	15,7	140	100,4	88,9	143,2
3	Talci	Center	15,5	13,5	120	90,1	84,8	179,5
4	Ivan Cankar	Ivan Cankar	12,8	27,8	275	108,3	91,9	129,4
5	Boris Kidrič	Ivan Cankar	18,2	15,8	121	114,6	110,9	150,8
6	H. T. Tomšiča	Ivan Cankar	16,1	22,7	190	116,0	84,6	190,0
7	Anton Aškerc	Ivan Cankar	18,7	20,6	147	122,6	91,7	163,6
8	Koroška vrata	Koroš. vrata	16,0	14,5	200	112,5	93,7	157,5
9	Prežihov Voranc	Koroš. vrata	15,4	27,7	240	120,5	89,9	166,4
10	Za tremi ribniki	Center	19,3	23,2	155	93,1	82,6	124,1
11	Počehova	Ivan Cankar	14,3	22,5	210	95,3	94,6	118,8
12	Košaki	Ivan Cankar	16,4	22,2	176	94,5	102,8	164,9
13	Krčevina	Ivan Cankar	15,8	20,3	165	113,9	96,6	176,8
14	Melje	Center	17,7	12,4	90	79,9	106,6	164,1
15	Moša Pijade	Magdalena	13,6	27,1	270	115,4	87,8	163,8
16	Miloš Zidanšek	Magdalena	11,6	29,4	349	104,3	103,2	172,6
17	Juge Polak	Magdalena	20,3	12,3	81	108,1	94,8	148,4
18	Maks Durjava	Magdalena	18,0	19,3	149	112,7	102,7	189,5
19	F. Zalaznik Leon	Studenci	17,4	14,9	128	89,3	93,8	133,1
20	Pohorski Bataljon	Studenci	17,2	25,7	193	109,6	82,3	164,2
21	H. Šercerja	Studenci	21,9	19,3	111	103,9	92,5	153,2
22	F. Rozman Stane	Tabor	16,5	19,9	160	107,6	114,7	156,1
23	Angel Besednjak	Tabor	14,7	25,5	221	124,3	122,4	188,3
24	Jožica Flander	Tabor	13,7	27,9	273	115,9	92,4	183,3
25	Slavko Šlander	Tabor	15,3	23,0	192	110,8	90,1	186,1
26	Proletar. brigad	Nova vas	15,0	26,5	219	109,7	91,0	127,0
27	D. Kveder Tomaž	Nova vas	14,3	25,0	211	108,2	104,2	151,2
28	I. Zagernik Joco	Nova vas	15,3	18,8	156	112,0	91,4	121,2
29	Radvanje	Radvanje	16,0	19,1	152	110,4	86,3	147,8
30	Greenwich	Pobrežje	15,1	22,6	207	123,5	103,6	179,6
31	Avgust Majerič	Pobrežje	15,3	26,4	231	103,5	86,6	157,1
32	H. Vojka	Pobrežje	19,4	19,2	136	101,0	99,3	133,3
33	Slava Klavora	Tezno	11,2	15,9	189	58,0	108,0	133,0
34	Martin Konšak	Tezno	16,3	16,9	137	92,3	111,5	132,4
35	Silvira Tomasini	Tezno	15,4	24,0	204	96,4	100,7	148,5
36	Draga Kobala	Pobrežje	17,0	20,0	155	103,3	100,0	134,9
37	Tone Čufar	Pobrežje	14,1	28,0	257	114,3	84,1	195,4
38	Jože Lacko	Brezje (del)	18,0	21,1	168	110,2	111,9	140,5
	Maribor*		15,8	20,8	180	104,3	95,1	155,5

Vir: SURS, 2015.

* Opomba: Zaradi drugačnega načina zajema podatkov (po popisnih okoliših in krajevnih skupnostih) se seštevki števila prebivalcev in njihovi deleži ne ujemajo povsem s podatki, ki jih za celotno naselje Maribor objavlja SURS (iz KS-9 P. Voranc je bilo izločeno naselje Vinarje, iz KS-11 Počehova naselje Počehova, iz KS-12 Košaki naselje Pekel, iz KS-14 Melje naselje Meljski Hrib, iz KS-38 J. Lacko naselje Dogoše, iz KS-37 T. Čufar naselje Zrkovci). Številke KS v preglednici so enake številkam na kartah.

Slika 7: Delež prebivalstva starega 65 let in več po krajevnih skupnostih v mestu Maribor v letu 2015.

Vir: SURS, 2015.

Preglednica 5: Osnovni podatki starostne in spolne sestave prebivalstva in indeks feminitete po mestnih četrtih v mestu Maribor v letu 2015.

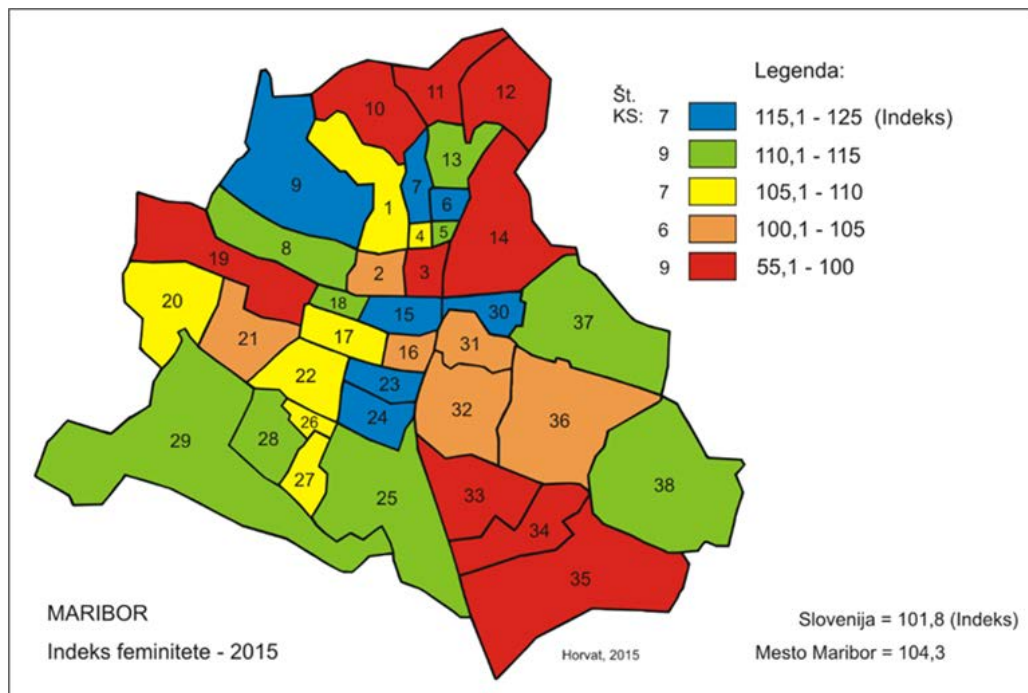
Mestna četrt	Del mesta	% preb. 0-19 let	% preb. 65+ let	Indeks staranja	Indeks feminitete skupaj	Indeks feminitete do 14 let	Indeks feminitete 65+ let
Center	Lb	16,1	15,2	137,6	96,9	91,7	156,1
Ivan Cankar	Lb	16,3	21,5	174,8	109,5	95,8	158,6
Koroška vrata	Lb	15,8	18,7	216,7	115,0	92,0	161,6
Magdalena	Db-JZ	16,3	21,1	175,8	109,9	95,8	166,5
Studenci	Db-JZ	19,1	19,6	136,6	100,3	90,1	151,6
Tabor	Db-JZ	15,0	24,2	210,4	113,7	101,0	179,5
Nova vas	Db-JZ	14,9	22,5	187,9	110,4	94,5	131,2
Radvanje	Db-JZ	16,0	19,1	151,6	110,4	86,3	147,8
Pobrežje	Db-JV	15,7	24,2	205,2	110,1	92,7	169,3
Tezno	Db-JV	13,9	19,3	183,3	78,3	105,5	140,3
Brezje (del)	Db-JV	18,0	21,1	168,2	110,2	111,9	140,5
Levi breg	Lb	16,0	18,4	176,5	107,5	93,2	159,2
Desni breg - JZ del	Db-JZ	16,1	21,5	173,5	109,1	93,6	154,0
Desni breg - JV del	Db-JV	15,1	21,8	193,1	95,0	99,3	155,1
Maribor		15,8	20,8	179,8	104,3	95,1	155,5

Vir: SURS, 2015.

Analiza indeksa feminitete kaže, da imajo po večini najvišje vrednosti krajevne skupnosti z najvišjim deležem starega prebivalstva (v starosti 65 let in več), čeprav to ne velja v vseh primerih. Bolj očitna je povezava med deležem starejšega prebivalstva in indeksom feminitete prebivalstva v starosti 65 let in več, saj je za to populacijo značilen večji presežek žensk.

V celotni populaciji Maribora večje število moških kot žensk izkazuje le 9 krajevnih skupnosti (med 38 krajevnimi skupnostmi v mestu), medtem ko v 29 živi več žensk kot moških. Med mestnimi četrtmi imata presežek moških le dve in sicer MČ Tezno (z vrednostjo indeksa feminitete 78,3) in MČ Center (96,9). Na Teznu s prevlado moških (ki je posledica večjega števila moških v starosti 40-64 let, ki živijo v samskih domovih) izstopa predvsem KS-33 S. Klavora (58,0), v Centru pa KS-14 Melje (79,9).

Mestne četrti z najvišjimi vrednostmi indeksa feminitete (in presežkom žensk) so MČ Koroška vrata (115,0) in MČ Tabor (113,7). Med krajevnimi skupnostmi pa izstopajo KS-23 A. Besednjak (124,3) v MČ Tabor, KS-30 Greenwich (123,5) v MČ Pobrežje in KS-7 A. Aškerc (122,6) v MČ Ivan Cankar v centru mesta. Za območja na Taboru in Pobrežju v veliki meri velja, da s presežkom žensk izstopajo tiste krajevne skupnosti, ki so bile večinoma poseljene v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja in je v njih z nadpovprečnim deležem zastopano starejše prebivalstvo, ali pa se v njih nahajajo domovi za ostarele.

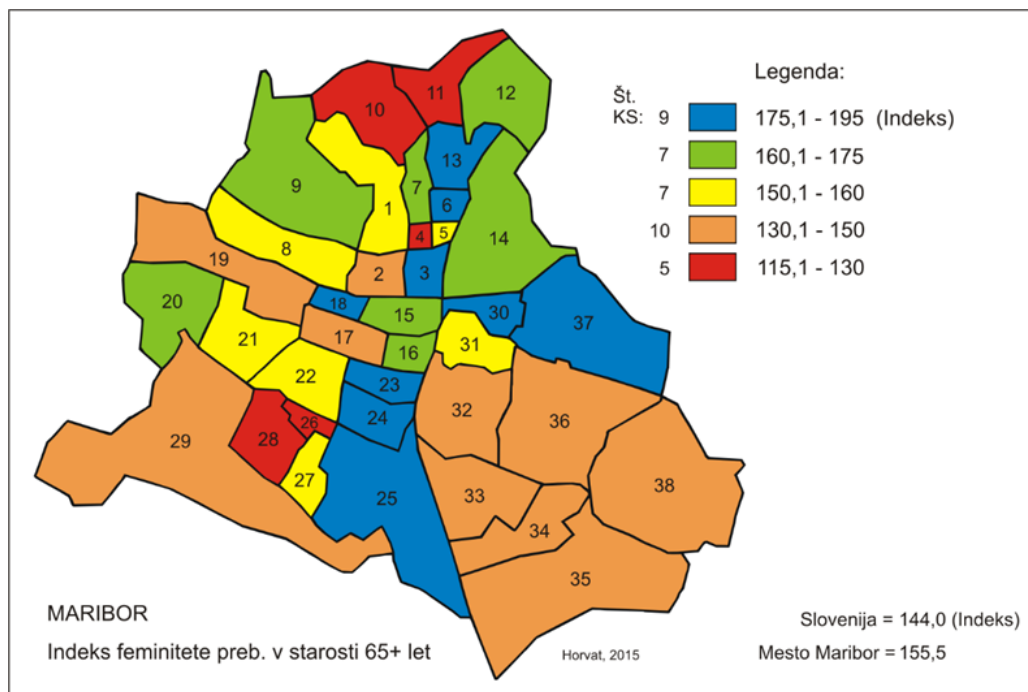

Slika 8: Indeks feminitete prebivalstva po krajevnih skupnostih v mestu Maribor leta 2015.

Vir: SURS, 2015.

Ta območja še bolj izstopajo na sliki, ki prikazuje indeks feminitete prebivalstva v starosti 65 let in več, kjer izrazito prevlado žensk kažejo nekatere KS na območju MČ

Tabor (179,5), MČ Magdalena (166,5) in MČ Pobrežje (169,3). V njih vrednosti indeksa presegajo vrednost 165, kar pomeni, da na 100 moških v starosti 65 let in več živi več kot 165 žensk v isti starosti. S še višjimi vrednostmi indeksa feminitete izstopajo krajevne skupnosti KS-37 T. Čufar (195,4) na Pobrežju, KS-6 T. Tomšiča (190,0) v centru mesta, KS-18 M. Durjava (189,5), KS-23 A. Besednjak (188,3) in KS-25 S. Šlander (186,1) na Taboru, saj v njih v povprečju na 1 starejšega moškega v starosti 65 let in več živita skoraj 2 starejši ženski.

Slika 9: Indeks feminitete prebivalstva v starosti 65 let in več po krajevnih skupnostih v mestu Maribor leta 2015.

Vir: SURS, 2015.

5. Zaključek

Vpliv staranja prebivalstva na njegovo spolno sestavo je očiten predvsem v razvitih državah sveta, v katerih imajo ženske daljše pričakovano trajanje življenja za okoli 6 let in posledično so v teh državah deleži ženskega prebivalstva večinoma višji od 50 %. Slovenija je glede na razmerje med številom moških in žensk dokaj uravnotežena država. Seveda pa, podobno kot v številnih drugih razvitih državah, tudi v Sloveniji živi nekoliko več žensk kot moških.

Spolna sestava prebivalstva v večini večjih mest v Sloveniji kaže, da so v njih z večjim deležem zastopane ženske. Indeks feminitete je manjši od 100 le v Velenju. Najvišje indekse feminitete imajo mesta z zelo velikimi deleži starega prebivalstva (v zadnjem desetletju izkazujejo izrazito staranje prebivalstva Murska Sobota, Nova Gorica, Slovenj Gradec).

Mesto Maribor je med večjimi slovenskimi mesti v prejšnjih desetletjih izkazoval najbolj neugodno starostno sestavo prebivalstva, vendar pa so se razmere v zadnjem desetletju nekoliko spremenile. Ima še vedno enega od dveh najvišjih deležev starejšega prebivalstva (v starosti 65 let in več), so pa ga z višjimi indeksi feminitete prehitela nekatera druga srednje velika slovenska mesta.

Presežek žensk v skupni populaciji Maribora je v letu 2018 znašal okoli 2.100 oseb. Moški predstavljajo več kot polovico prebivalstva vse do starosti 60 let (z izjemo v starosti 20-24 let). Ženske začnejo prevladovati šele v petletnih starostnih skupinah po 60. letu starosti, močneje pa se njihov presežek poveča po 70. letu starosti. Zaradi daljše pričakovane življenjske dobe žensk je presežek števila žensk najvišji v populaciji v starosti 85 let in več in v tej starostni skupini znaša razmerje med ženskami in moškimi okoli 3:1.

Seveda razmere v starostni in spolni sestavi prebivalstva niso enake v vseh delih mesta. Med krajevnimi skupnostmi z najvišjim deležem starejšega prebivalstva v centru mesta na levem bregu izstopata KS-4 I. Cankar in KS-9 P. Voranč. Na desnem bregu je največje povečanje deleža starejšega prebivalstva opazno v MČ Tabor in MČ Pobrežje, kjer izstopajo krajevne skupnosti z večinsko izgrajenimi stanovanjskimi soseskami v 60., 70. in 80. letih 20. stoletja v bližini industrijskih območij, v katerih prevladujejo t. im. delavska stanovanja (npr. na območju starejšega dela Tabora do naselja Jugomont ter v Z delu Tezna in Pobrežja, npr. Greenwich) in v katerih ni bilo novih stanovanjskih gradenj v zadnjem desetletju. V posameznem stanovanju živita v povprečju manj kot 2 osebi; večinoma starejši; in v večji meri so to starejše samske ženske.

V celotni populaciji Maribora večje število moških kot žensk izkazuje le 9 krajevnih skupnosti (med 38 krajevnimi skupnostmi v mestu), medtem ko v 29 živi več žensk kot moških. Mestne četrti z najvišjimi vrednostmi indeksa feminitete (in presežkom žensk) so MČ Koroška vrata in MČ Tabor. Za območja na Taboru in tudi na Pobrežju v veliki meri velja, da s presežkom žensk izstopajo tiste krajevne skupnosti, v katerih so z nadpovprečnim deležem zastopano starejše prebivalstvo. Ta območja še bolj izstopajo glede na vrednosti indeksa feminitete prebivalstva v starosti 65 let in več. V tej starostni skupini izrazito prevlado žensk kažejo nekatere KS na območju MČ Tabor, MČ Magdalena in MČ Pobrežje. V posameznih krajevnih skupnostih na teh območjih vrednosti indeksa presegajo vrednost 185, kar pomeni, da v povprečju na 1 starejšega moškega (v starosti 65 let in več) živita skoraj 2 starejši ženski.

Ker presežek v tej starosti v večini primerov predstavljajo upokojene samske ženske, ki prejemajo relativno nizke pokojnine za preteklo delo v industrijskih velikanih v Mariboru, lahko imenovana območja opredelimo tudi kot območja z največjo koncentracijo ene najbolj ranljivih skupin prebivalstva in območja z relativno najvišjo stopnjo tveganja (v večini primerov prikrite) revščine v Mariboru.

Literatura

- Dudley L. Poston, Jr., Bethany S. DeSalvo, Heather T. Kincannon 2010: Sex and sex structure. Demography Vol. 1. Texas A&M University.
https://books.google.si/books?hl=sl&lr=&id=jms1CwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA209&dq=related:EdQ3V0M541KH6M:scholar.google.com/&ots=mm5DYJ6wQR&sig=jR3RjmZmHxI79DlPvKxHjcNVryQ&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
Grech, V; Savona-Ventura, C; Vassallo-Agius, P (2002). "Unexplained differences in

- sex ratios at birth in Europe and North America". *BMJ* 324 (7344).
<https://www.bmj.com/content/bmj/324/7344/1010.1.full.pdf>
- Guangyu Z. 2004: Very Low Fertility in China in the 1990s: Reality or An Illusion Arising from Birth Underreporting? Population Association of America, Boston. <http://paa2004.princeton.edu/papers/40283>
- Horvat, M. 2006: Gendercid kot spolna dimenzija sistematičnih pokolov civilnega prebivalstva. Fakulteta za družbene vede UL. Diplomsko delo.
- Horvat, U. 2006: Razvoj prebivalstva v mestu Maribor v obdobju med letoma 1981 in 2002. *Revija za geografijo - Journal for Geography*, 1-1. Maribor.
- Horvat, U. 2007: Starostna sestava prebivalstva v mestu Maribor med letoma 1981 in 2002. *Revija za geografijo - Journal for Geography*, 2-2. Maribor.
- Horvat, U. 2017: Staranje prebivalstva v mestu Maribor. *Revija za geografijo - Journal for Geography*, 12-2. Maribor.
- Malačič, J. 2006: Demografija - teorija, analiza metode in modeli. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Pelc, S. 2015: Mestno prebivalstvo Slovenije. Koper.
- Perko, D. 1998: Spolna sestava. Geografski atlas Slovenije - država v prostoru in času. Geografski inštitut Antona Melika in Geografski inštitut UL, Ljubljana.
- Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 1961, 1971, 1981, 1991, 2002, 2011. SURS. Ljubljana. www.stat.si (pridobljeno 1. 8. 2018)
- Medmrežje 1: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL.FE.ZS?end=2017&start=1960&type=points&view=chart> (pridobljeno 1. 8. 2018)
- Medmrežje 2: <https://www.prb.org/wp-content/uploads/2017/08/WPDS-2017.pdf> (pridobljeno 1. 8. 2018)
- Medmrežje 3: <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&type=metadata&series=SP.POP.TOTL.FE.ZS> (pridobljeno 1. 8. 2018)
- Medmrežje 4: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2018.html> (pridobljeno 1. 8. 2018)
- Medmrežje 5:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05C4010S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/10_stevilo_preb/20_05C40_prebivalstvo_obcine/&lang=2 (pridobljeno 3. 8. 2018)
- Medmrežje 6:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05J1002S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/30_Rodnost/05_05J10_rojeni_SL/&lang=2 (pridobljeno 3. 8. 2018)
- Medmrežje 7:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05C1004S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/10_stevilo_preb/05_05C10_prebivalstvo_kohez/&lang=2 (pridobljeno 3. 8. 2018)
- Medmrežje 8:
http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05L2004S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/32_Umrljivost/10_05L20_umrli_RE_OBC/&lang=2 (pridobljeno 3. 8. 2018)

SEX STRUCTURE OF THE POPULATION IN THE CITY OF MARIBOR – REGARDING OF AGEING OF POPULATION

Summary

The impact of aging of populations on the sex structure of population (gender composition) is evident in all developed countries of the world. As a result of the fact that women have there a longer life expectancy of about 6 years, the share of women's population is generally higher than 50%. According to the ratio between the number of men and women, Slovenia is a fairly balanced country. Of course, as in many other developed countries, there are also more women than men in Slovenia.

The sex structure of the population in most of the larger cities in Slovenia shows that women are represented in a larger proportion. The index of femininity is less than 100 only in Velenje. The highest indexes of femininity have urban areas with higher proportions of the elderly population (in the last decade, the aging of population of Murska Sobota, Nova Gorica, Slovenj Gradec has been very marked).

The city of Maribor, among the largest Slovenian cities, in the past has shown the most disadvantaged age structure of the population, but the situation has changed slightly over the last decade. It still has one of the two highest shares of the elderly population (aged 65 and over), but it has been surpassed by some other medium-sized cities in Slovenia with higher indexes of femininity.

The surplus of women in the total population of Maribor in 2018 amounted to about 2,100 people. Men represent more than half of the population up to the age of 60 (with the exception in the age group of 20-24 years). Women begin to dominate only in age groups after the age of 60, and their surplus increases more severely after the age of 70. Due to the longer life expectancy of women, the surplus of women is the highest in the population aged 85 years and over, since at this age the ratio of women to men in Maribor is about 3:1.

The situation is not the same in all parts of the city. I. Cankar and P. Voranc stand out among the local communities with the highest share of the elderly population in the city center on the left bank. On the right bank, the largest increase in the share is noticeable in the districts of Tabor and Pobrežje, where stand out local communities in the vicinity of the industrial areas with residential neighbourhoods mostly built in the 60s, 70s and 80s of the 20th century. In those areas dominate so called workers' housing (for example, in the area of the older part of Tabor, and then in the Tezno and Pobrežje; for example, in Greenwich), and in which there were no new residential building in the last decades. On average, less than 2 people live in an apartment; mostly older and, to a greater extent, older single women.

In the entire population of Maribor, the larger number of men than women only shows in 9 local communities (among 38 local communities in the city), while in the 29 live more women than men. The city quarters with the highest values of the index of femininity are in Koroška vrata and Tabor. For areas on Tabor and also in Pobrežje, it is widely believed that with the surplus of women stands out those local communities where the above-average share represents the older population. These areas are even more pronounced according to the index of femininity for the population aged 65 and over. In this age group, some local communities in the Tabor, Magdalena and Pobrežje areas are showing a marked dominance of women. In individual communities, the values of the index exceed 185, which means that on average about 1 elderly man

Uroš Horvat: Spolna sestava prebivalstva v mestu Maribor (z ozirom na staranje prebivalstva)

(aged 65 and over) lives almost 2 older women.

Since the surplus in this age is in most cases represents retired single women who receive relatively low pensions for past work in industrial giants in Maribor, the named areas can also be defined as the areas with the highest concentration of one of the most vulnerable population groups and areas with the highest risk (in most cases covert) poverty in the city.